

**INDYWIDUALNE KONTA EMERYTALNE
W 2010 ROKU**

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
WARSZAWA, KWIECIEŃ 2011
DNI/A/P/201012/002

PION NADZORU UBEZPIECZENIOWO – EMERYTALNEGO

DEPARTAMENT NADZORU INWESTYCJI EMERYTALNYCH

Słowa kluczowe: INDYWIDUALNE KONTA EMERYTALNE, DODATKOWA FORMA OSZCZĘDZANIA
NA EMERYTURĘ

SYNTEZA

Opracowanie zawiera zestawienie podstawowych informacji dotyczących funkcjonujących od 2004 roku indywidualnych kont emerytalnych (IKE) przygotowane na podstawie danych przekazywanych do Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego przez instytucje finansowe prowadzące IKE, tj.:

- zakłady ubezpieczeń,
- towarzystwa funduszy inwestycyjnych,
- podmioty prowadzące działalność maklerską,
- banki.

W przedmiotowym raporcie przedstawiono najistotniejsze zjawiska występujące na rynku indywidualnych kont emerytalnych w 2010 roku w stosunku do porównywalnych danych za rok 2009.

Na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku *o indywidualnych kontach emerytalnych* (Dz. U. Nr 116 poz. 1205 z późn. zm.) [dalej ustawa o IKE] na instytucjach finansowych spoczywa obowiązek przekazywania organowi nadzoru półrocznych i rocznych informacji o prowadzonych IKE. Zakres tych informacji i tryb przekazywania został określony w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2007 roku *w sprawie przekazywania przez instytucje finansowe oraz organ nadzoru półrocznych i rocznych informacji o prowadzonych indywidualnych kontach emerytalnych* (Dz. U. Nr 245 poz. 1805 z późn. zm.).

Wybrane dane liczbowe charakteryzujące rynek IKE przedstawiają się następująco:

- wartość rynku pod względem zgromadzonych aktywów na dzień 31 grudnia 2010 roku wyniosła 2,7 mld zł i wzrosła o 24,0% w odniesieniu do poprzedniego roku,
- najwięcej aktywów IKE zgromadzono w zakładach ubezpieczeń: 1,2 mld zł,
- IKE posiadało 792,5 tys. osób, co stanowiło około 4,9% ogółu liczby osób aktywnych zawodowo,
- w 2010 roku odnotowano spadek liczby prowadzonych IKE o 16,8 tys. (o -2,1%) w stosunku do poprzedniego roku – w ujęciu procentowym największy spadek zanotowano w bankach (-5,7%),
- 40,7 tys. osób otworzyło IKE w 2010 roku, o 1,6 tys. osób mniej niż w roku poprzednim,
- 49,6 tys. osób zamknęło rachunki IKE w związku ze zwrotem środków (39,1% mniej niż w 2009 roku) - najwięcej posiadaczy IKE zamknęło rachunki w zakładach ubezpieczeń (26,6 tys.),
- na wypłatę środków z IKE w 2010 roku zdecydowało się 6,3 tys. osób posiadających IKE, o 11,8% więcej niż w 2009 roku,
- z możliwości wypłaty środków z IKE w ratach skorzystało w 2009 roku 4 osoby, natomiast w 2010 roku było to 36 osób - pozostałe wypłaty (odpowiednio: 5.640 oraz 6.273) zostały zrealizowane w formule jednorazowej.
- wskaźnik liczby IKE, na które dokonywano wpłat do liczby ogółem funkcjonujących IKE wyniósł 31,8% i zmniejszył się, w porównaniu do 2009 roku, o 2,1 pkt proc.,
- wartość przeciętnego stanu rachunku IKE wyniosła 3,4 tys. zł – najwyższa wartość występuje w podmiotach prowadzących działalność maklerską: 20,2 tys. zł,
- wysokość średniej wpłaty na IKE w 2010 roku wyniosła 2,0 tys. zł, zaś najwyższą wartość średniej wpłaty odnotowano w podmiotach prowadzących działalność maklerską: 7,8 tys. zł,
- wpłaty netto, czyli wpłaty nowych środków pomniejszone o wypłaty kwot z IKE wyniosły 352,5 mln zł i wzrosły o 13% w 2010 roku, w stosunku do 2009 roku,
- wpływ środków pieniężnych wyniósł 606,1 mln zł (składki 496,5 mln zł, wpływy z pracowniczych programów emerytalnych 109,6 mln zł),
- wypłaty środków pieniężnych to kwota 253,6 mln zł (wypłaty 44,1 mln zł, zwroty 206,2 mln zł, wypłaty transferowe do pracowniczych programów emerytalnych 3,4 mln zł).

SPIS TREŚCI

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O ZASADACH FUNKCJONOWANIA INDYWIDUALNYCH KONT EMERYTALNYCH.....	5
2. IKE W 2010 ROKU.....	6
2.1. Struktura wiekowa osób posiadających IKE	6
2.2. Liczba funkcjonujących IKE i wartość aktywów zgromadzonych na IKE	8
2.3. Wpłaty na IKE	10
2.4. Przeciętny stan konta IKE.....	12
2.5. Informacja o nowootwartych IKE.....	12
2.6. Wpłaty, zwroty oraz wypłaty transferowe z IKE.....	15
2.6.1. Wpłaty z IKE.....	15
2.6.2. Zwroty z IKE	15
2.6.3. Wpłaty transferowe dotyczące IKE	17
3. KONKLUZJE	19

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O ZASADACH FUNKCJONOWANIA INDYWIDUALNYCH KONT EMERYTALNYCH

Zgodnie z przepisem art. 3 ust. 1 i 2 ustawy o IKE prawo do wpłat na IKE przysługuje osobie, która ukończyła 16 lat¹. Posiadaczem IKE może być również osoba młodsza, jednak ma ona prawo do dokonywania wpłat na IKE tylko w roku kalendarzowym, w którym uzyskuje dochody z pracy wykonywanej na podstawie umowy o pracę i w wysokości nie przekraczającej tych dochodów.

Prawo do wpłat na IKE przysługuje osobie, która ukończyła 16 lat

W przypadku osób, które osiągnęły wiek 55 lat i decydują się na założenie indywidualnego konta emerytalnego, konieczne jest złożenie dodatkowego oświadczenia o niedokonaniu w przeszłości wypłaty środków zgromadzonych na IKE.

Indywidualne konto emerytalne jest prowadzone na podstawie pisemnej umowy zawartej przez oszczędzającego z:

- funduszem inwestycyjnym,
- podmiotem prowadzącym działalność maklerską,
- zakładem ubezpieczeń (umowa ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym),
- bankiem.

Zachętą do oszczędzania na IKE jest zwolnienie z podatku od zysków kapitałowych

W ramach reformy II filara systemu ubezpieczeń społecznych wprowadzono nowy produkt: indywidualne konto zabezpieczenia emerytalnego (IKZE) oraz zachęty podatkowe w celu promowania idei dobrowolnego oszczędzania na emeryturę, poprzez odliczenie od dochodu kwot składek wpłacanych na IKZE w wysokości 4% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne.

Zwolnienie podatkowe przysługujące osobie oszczędzającej na IKE ograniczone jest limitem kwotowym. Aby skorzystać z odliczenia podatkowego, oszczędzający może posiadać tylko jedno IKE. Tabela poniżej zawiera limity rocznych wpłat na IKE obowiązujące w latach 2004-2011.

Tabela 1. Limity wpłat na IKE w latach 2004-2011 (w zł)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kwota	3 435	3 635	3 521	3 697	4 055	9 579	9 579	10 077

Źródło: Obwieszczenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej

Od 2009 roku dwukrotnie podwyższono limit dopuszczalnych wpłat na IKE

Od 1 stycznia 2009 roku w wyniku nowelizacji ustawy o IKE obowiązuje dwukrotnie wyższy, niż w poprzednich latach, limit dopuszczalnych wpłat na IKE. Obecnie stanowi on równowartość trzykrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok, określonego w ustawie budżetowej lub ustawie o prowizorium budżetowym.

¹ Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 2009 roku o zmianie ustawy o indywidualnych kontach emerytalnych oraz o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. z 2010 Nr 18 poz. 98), od dnia 19 lutego 2010 roku zniesiony został warunek, na mocy którego prawo do wpłat na IKE posiadała osoba fizyczna, która podlegała nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Miało to na celu dostosowanie polskich przepisów do przepisów prawa wspólnotowego i zniesienie zarzutu nierównego traktowania w Polsce nierezydentów podatkowych, przez uniemożliwienie im dokonywania wpłat na IKE, podczas gdy polscy rezydenci korzystali z tego prawa, a w konsekwencji również korzystali ze zwolnienia opodatkowania dochodu z indywidualnych kont emerytalnych.

2. IKE W 2010 ROKU

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku IKE były prowadzone przez:

- 12 zakładów ubezpieczeń na życie (na 30 zakładów ubezpieczeń na życie prowadzących działalność statutową),
- 16 towarzystw funduszy inwestycyjnych (na 50 towarzystw funduszy inwestycyjnych działających na rynku),
- 6 podmiotów prowadzących działalność maklerską (na 50 domów maklerskich działających na rynku i 14 banków prowadzących działalność maklerską),
- 8 banków komercyjnych (na 49 banków komercyjnych działających na rynku), 1 bank spółdzielczy oraz banki spółdzielcze zrzeszone w 3 bankach zrzeszających.

2.1. Struktura wiekowa osób posiadających IKE

Biorąc pod uwagę liczbę umów o prowadzenie IKE zawartych przez kobiety i mężczyzn, umowy zawarte przez kobiety stanowią 53,1% (420,7 tys. IKE) ogólnej liczby kont.

Tabela 2. Liczba prowadzonych IKE według wieku i płci w latach 2009-2010 (w szt.)

Wyszczególnienie	2009			2010		
	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	razem
do 30 lat	40 357	44 583	84 940	32 879	36 754	69 633
31-40 lat	100 303	104 527	204 830	97 597	102 748	200 345
41-50 lat	106 514	92 266	198 780	102 826	90 958	193 784
51-60 lat	133 960	101 852	235 812	133 533	102 790	236 323
powyżej 60	50 269	34 588	84 857	53 875	38 506	92 381
OGÓŁEM	431 403	377 816	809 219	420 710	371 756	792 466

Zródło: Obliczenia własne

Na koniec 2010 roku w grupie wiekowej do 40 lat nieznacznie więcej umów zostało zawartych przez mężczyzn (139,5 tys. IKE przy 130,5 tys. IKE prowadzonych dla kobiet). Oznacza to, że wśród uczestników rynku IKE w wieku powyżej 40 lat dominują kobiety, które posiadają 290,2 tys. IKE (69,0% wszystkich umów o prowadzenie IKE zawartych przez kobiety bez względu na wiek) – w analizowanej grupie wiekowej mężczyźni posiadali z kolei 232,3 tys. IKE (62,5% ogółu mężczyzn posiadających IKE).

Analizując strukturę IKE w podziale na płeć, należy zauważyć, że spadek liczby IKE w 2010 roku (o 16,8 tys.), był w istotnie większym stopniu generowany przez kobiety (spadek liczby kont o 10,7 tys.) niż mężczyzn (spadek liczby kont o 6,1 tys. kont).

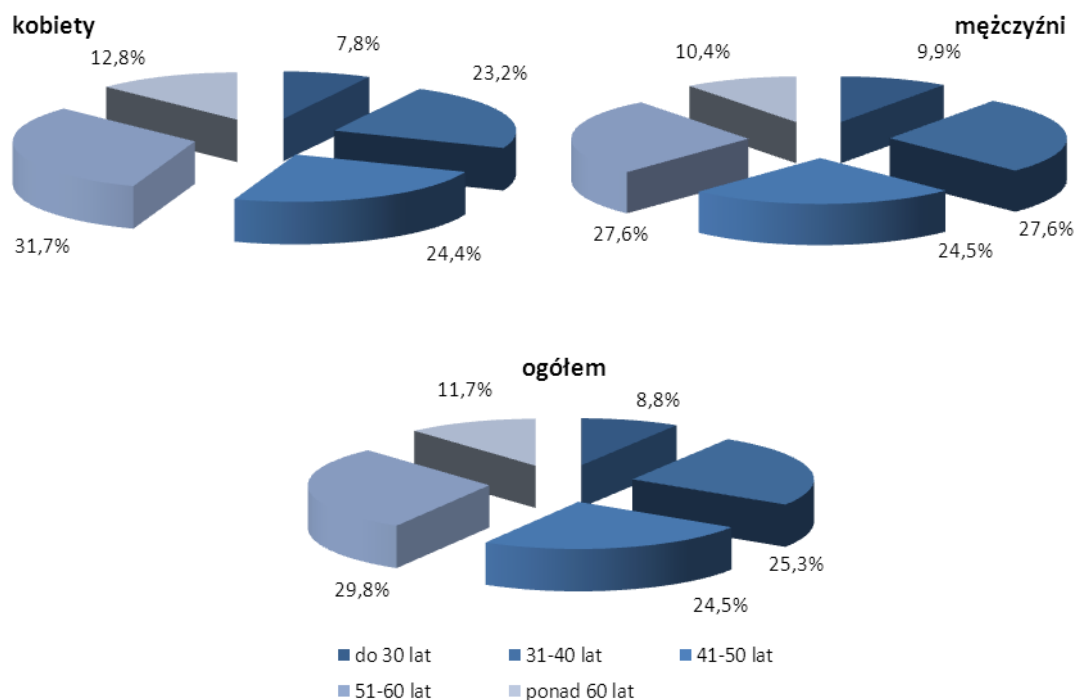
Wśród kobiet największy spadek liczby prowadzonych IKE w 2010 roku odnotowano w grupie wiekowej do 30 lat oraz 41-50 lat – spadek odpowiednio o 7,5 tys. osób oraz 3,7 tys. osób. W przypadku mężczyzn zmniejszenie liczby IKE miało miejsce przede wszystkim w grupie osób do 30 lat (-7,8 tys. osób).

Najwięcej IKE jest wśród osób w wieku 51-60 lat

Wśród oszczędzających na IKE więcej jest kobiet niż mężczyzn

Spadek liczby IKE dotyczył głównie kobiet

Wykres 1. Oszczędzający na IKE w 2010 roku według grup wiekowych i płci

Źródło: Obliczenia własne

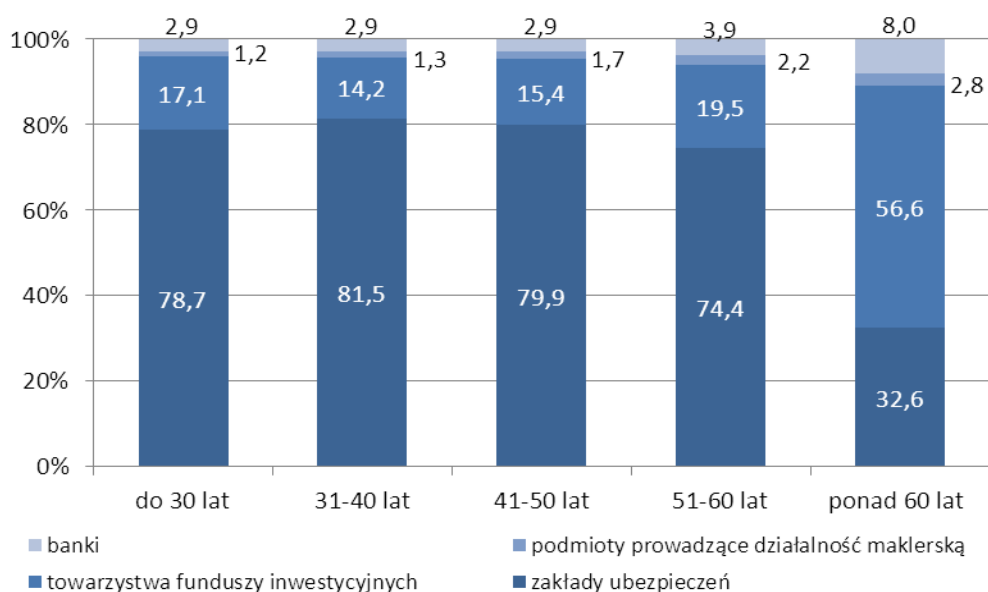
W 2010 roku dominującą grupą wiekową oszczędzających na IKE były osoby w przedziale wiekowym 51-60 lat (29,8% ogółu kont). Analizując udział poszczególnych grup wiekowych w rynku IKE, widoczny jest w 2010 roku, w porównaniu do 2009 roku, nieznaczny wzrost udziału osób w wieku ponad 60 lat (o 1,2 pkt proc.) w łącznej liczbie osób posiadających IKE oraz dość znaczący spadek w grupie osób do 30 lat (-1,7 pkt proc.).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku 80,4% osób w wieku do 50 lat posiadało IKE w zakładach ubezpieczeń (81,5% w 2009 roku). W porównaniu z rokiem poprzednim, w analizowanej grupie wiekowej zwiększył się z kolei udział osób posiadających IKE w towarzystwach funduszy inwestycyjnych (+0,7 pkt proc.) i podmiotach prowadzących działalność maklerską (+0,5 pkt proc.).

Wśród osób w wieku 51-60 lat udział osób w poszczególnych typach instytucji finansowych prowadzących IKE w latach 2009 – 2010 nie uległ istotnym zmianom i nadal dominującą pozycję zajmują zakłady ubezpieczeń (74,4% osób w 2010 roku w porównaniu do 74,3% w 2009 roku).

W przypadku osób w wieku powyżej 60 lat dominującą grupę 52,2 tys. (56,6% osób posiadających IKE w tym przedziale wieku) stanowiły osoby, które zawarły umowy o prowadzenie IKE z funduszami inwestycyjnymi. W roku 2010 istotnemu zwiększeniu uległ udział osób gromadzących środki finansowe na IKE prowadzonych przez zakłady ubezpieczeń. O ile w 2009 roku tylko 23,2% osób korzystało z tej formy oszczędzania, o tyle na koniec 2010 roku było to już ponad 32,6% osób z tej grupy wiekowej. Jednocześnie w pozostałych typach instytucji finansowych liczba osób w wieku powyżej 60 lat posiadających IKE uległa zmniejszeniu w porównaniu do 2009 roku, najwięcej w podmiotach prowadzących działalność maklerską (o 1,6 tys. IKE) oraz w towarzystwach funduszy inwestycyjnych (o 1,3 tys. IKE).

80,4% osób w wieku do 50 lat posiadało IKE w zakładach ubezpieczeń

Wykres 2. Struktura według wieku oszczędzających na IKE w przekroju instytucjonalnym w 2010 roku

Źródło: Obliczenia własne

Wykres powyżej ilustruje zależność wieku osoby posiadającej IKE od rodzaju umowy o prowadzenie IKE. Osoby w wieku do 50 lat najchętniej wybierają IKE w zakładach ubezpieczeń. Wśród osób w wieku 51-60 lat nieznacznie skłonność do zawierania umowy IKE z zakładami ubezpieczeń nieznacznie spada na rzecz umów zawieranych z funduszami inwestycyjnymi. Osoby w wieku ponad 60 lat zdecydowanie wolą wyższe ryzyko i niepewność, ale wyższego zysku lub stabilność IKE w banku.

2.2. Liczba funkcjonujących IKE i wartość aktywów zgromadzonych na IKE

Z formularzy o IKE otrzymanych od nadzorowanych przez UKNF instytucji finansowych wynika, że podmioty uprawnione do prowadzenia IKE na koniec grudnia 2010 roku obsługiwały łącznie 792,5 tys. kont, na których zgromadzono aktywa o wartości 2.726,4 mln zł.

W porównaniu z rokiem 2009, liczba prowadzonych rachunków spadła o 16,8 tys. (-2,1%). Największy spadek liczby obsługiwanych IKE, w ujęciu procentowym, odnotowano w bankach (5,7%). W przypadku zakładów ubezpieczeń oraz towarzystw funduszy inwestycyjnych spadek wyniósł odpowiednio: 2,3% oraz 2,2%. Z kolei podmioty prowadzące działalność maklerską były jedynymi instytucjami, które odnotowały w 2010 roku wzrost liczby prowadzonych IKE (+24,1%).

**Na dzień
31 grudnia
2010 roku
funkcjonowało
792,5 tys. IKE**

Tabela 3. IKE funkcjonujące w latach 2009-2010

Wyszczególnienie	Liczba IKE (w szt.)		Udział w wartości ogółem (w %)		Zmiana (w %)
	2009	2010	2009	2010	2010/2009
Zakłady ubezpieczeń	592 973	579 090	73,3	73,1	-2,3
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	172 532	168 664	21,3	21,3	-2,2
Banki	31 982	30 148	4,0	3,8	-5,7
Podmioty prowadzące działalność maklerską	11 732	14 564	1,4	1,8	24,1
OGÓŁEM	809 219	792 466	100,0	100,0	-2,1

Źródło: Obliczenia własne

Warto zauważyć, że od 2008 roku instytucje finansowe prowadzące IKE odnotowują, w ujęciu ilościowym i na poziomie zagregowanym, spadek prowadzonych IKE:

- w 2008 roku o 61.660 kont,
- w 2009 roku o 44.613 kont,
- w 2010 roku o 16.753 kont.

Tabela 4. Liczba funkcjonujących IKE w latach 2004-2010 (w szt.)

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Zakłady ubezpieczeń	110 728	264 936	634 577	671 984	633 665	592 973	579 090
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	50 899	103 624	144 322	192 206	173 776	172 532	168 664
Banki	7 570	49 220	53 208	42 520	36 406	31 982	30 148
Podmioty prowadzące działalność maklerską	6 279	7 492	8 156	8 782	9 985	11 732	14 564
OGÓŁEM	175 476	425 272	840 263	915 492	853 832	809 219	792 466

Źródło: Obliczenia własne

W ujęciu instytucjonalnym, od roku 2008 tylko podmioty prowadzące działalność maklerską nie odnotowały spadku liczby IKE (wzrost o 5,8 tys. kont). Dodatkowo należy podkreślić, że w tych instytucjach liczba funkcjonujących IKE wzrasta nieprzerwanie od początku funkcjonowania IKE. Z kolei w okresie ostatnich 3 lat największy spadek prowadzonych IKE odnotowały towarzystwa funduszy inwestycyjnych (blisko 93 tys. kont mniej - tylko w 2010 roku liczba IKE spadła o ponad 13,8 tys. kont) oraz zakłady ubezpieczeń (odpowiednio: 23,5 tys. oraz 3,8 tys. kont mniej).

Pomimo spadku liczby prowadzonych rachunków, wartość aktywów zgromadzonych na rachunkach IKE wzrosła w 2010 roku o 527,0 mln zł (+24,0%) i wyniosła 2.726,4 mln zł. Na wzrost ten wpłynęło zwiększenie wartości aktywów we wszystkich instytucjach finansowych prowadzących IKE:

- w zakładach ubezpieczeń o 203,5 mln zł,
- w towarzystwach funduszy inwestycyjnych o 171,9 mln zł,
- w podmiotach prowadzących działalność maklerską o 103,1 mln zł,
- w bankach o 48,5 mln zł.

**Na IKE
zgrupowano
2,73 mld zł**

Tabela 5. Aktywa funkcjonujących IKE w latach 2009-2010

Wyszczególnienie	Wartość IKE (w tys. zł)		Udział w wartości ogółem (w %)		Zmiana (w %)
	2009	2010	2009	2010	2010/2009
Zakłady ubezpieczeń	964 146	1 167 642	43,8	42,8	21,1
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	800 436	972 295	36,4	35,7	21,5
Podmioty prowadzące działalność maklerską	190 659	293 762	8,7	10,8	54,1
Banki	244 180	292 696	11,1	10,7	19,9
OGÓŁEM	2 199 421	2 726 395	100,0	100,0	24,0

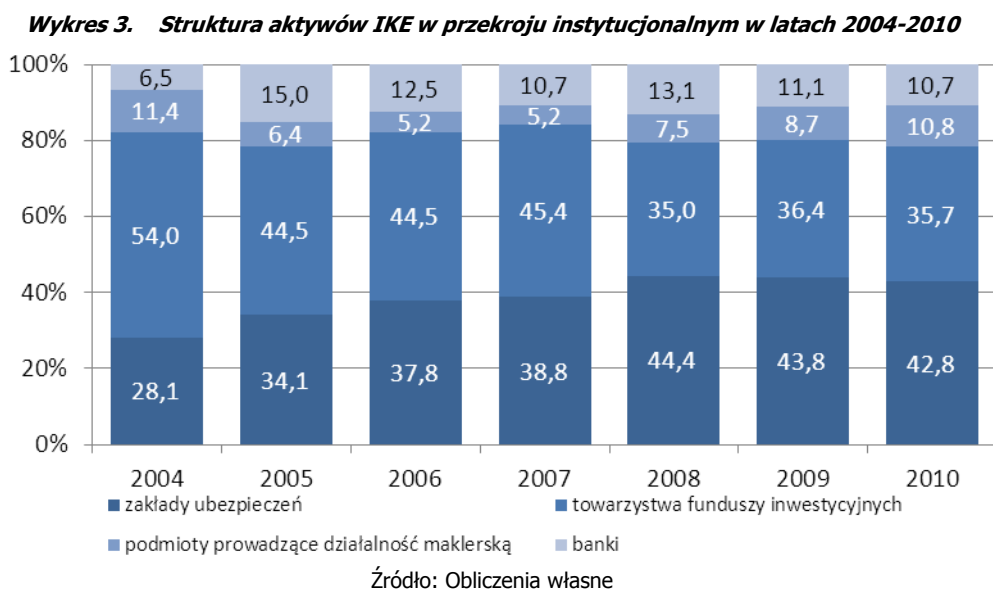
Źródło: Obliczenia własne

W 2010 roku, w stosunku do 2009 roku, odnotowano nieznaczne zmiany w udziale poszczególnych rodzajów instytucji finansowych prowadzących IKE w rynku IKE mierzonym wartością aktywów zgromadzonych na IKE. Mianowicie wzrósł udział podmiotów prowadzących

działalność maklerską w aktywach IKE (+2,1 pkt proc.). W przypadku pozostałych instytucji nastąpił spadek ich udziału:

- w zakładach ubezpieczeń o 1,0 pkt proc.,
- w towarzystwach funduszy inwestycyjnych o 0,7 pkt proc.,
- w bankach o 0,4 pkt proc.

Strukturę aktywów IKE w kolejnych latach, w podziale na instytucje finansowe prowadzące IKE, przedstawia poniższy wykres.

Prawie 79% aktywów IKE ulokowane jest w zakładach ubezpieczeń i towarzystwach funduszy inwestycyjnych

2.3. Wpłaty na IKE

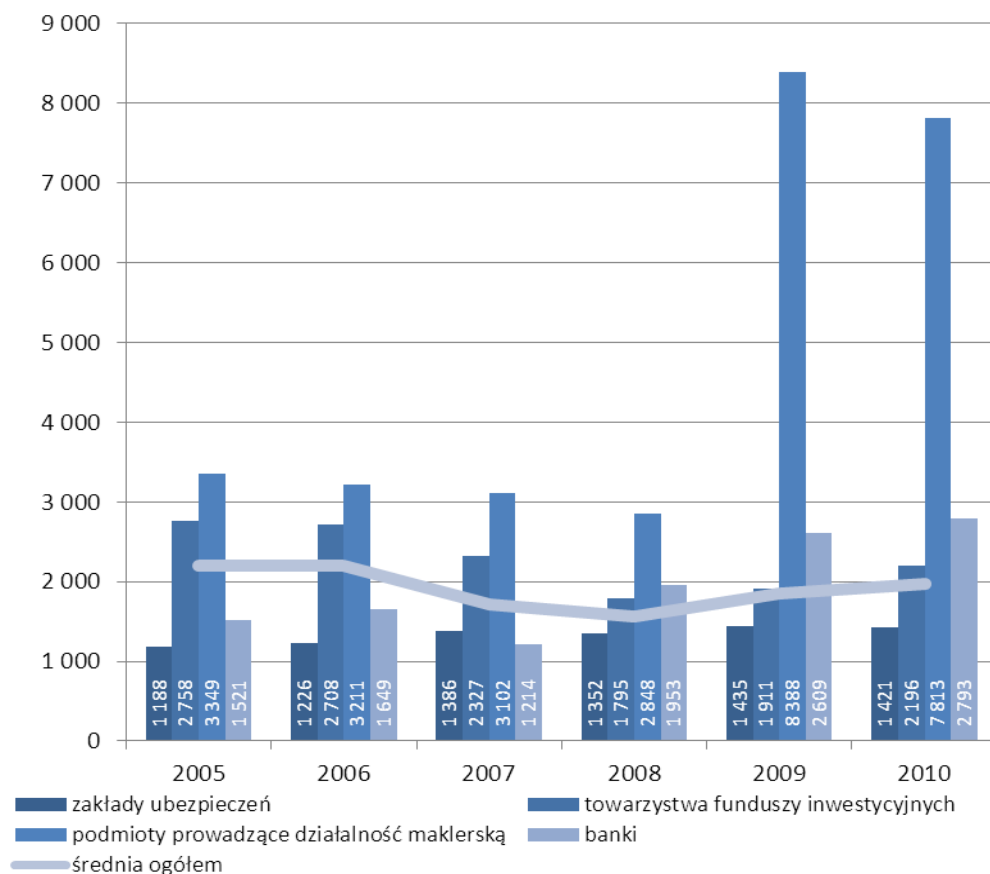
W 2010 roku posiadacz IKE wpłacał na swoje konto średnio kwotę 1.971 zł, co oznacza wzrost o 121 zł w porównaniu ze średnią kwotą przekazywaną na IKE w roku poprzednim. Oznacza to, że łącznie na IKE zostały wpłacone środki finansowe w wysokości 495,5 mln zł.

W związku jednak z faktem spadku ogólnej liczby IKE oraz zmniejszeniem wskaźnika kont „aktywnych” łączna wysokość wpłat w 2010 roku na IKE była niższa o 10,4 mln zł w stosunku do roku poprzedniego.

Średnia wpłata na IKE to kwota 1.971 zł

Średnia wysokość wpłat na IKE w przekroju instytucjonalnym była istotnie zróżnicowana. Towarzystwa funduszy inwestycyjnych oraz banki zanotowały, w porównaniu do roku 2009, wzrost wysokości średniej wpłaty odpowiednio o 284 zł oraz 184 zł. Z kolei w przypadku podmiotów prowadzących działalność maklerską oraz zakładów ubezpieczeń nastąpił spadek średniej wpłaty na IKE: odpowiednio o 575 zł oraz 14 zł.

Wykres 4. Średnia wpłata na IKE w przekroju instytucjonalnym w latach 2005-2010

Najwyższe składki wpłacają oszczędzający na IKE w podmiotach prowadzących działalność maklerską

Źródło: Obliczenia własne

Analizując rynek IKE w kontekście tzw. kont aktywnych², należy zauważyć, że ich liczba w 2010 roku stanowiła 31,8% wszystkich funkcjonujących IKE. W stosunku do 2009 roku, wskaźnik liczby IKE, na które dokonano wpłat, do liczby IKE ogółem zmniejszył się w 2010 roku o 2,1 pkt proc. (najbardziej w podmiotach prowadzących działalność maklerską: spadek o 4,9 pkt proc.).

IKE na które dokonano wpłat stanowiły 32%

Analogicznie jak w latach wcześniejszych, największy udział kont „nieaktywnych” tzn. kont, które nie są zasilane wpłatami, występował w zakładach ubezpieczeń i funduszach inwestycyjnych.

funkcjonujących kont

Tabela 6. Wskaźnik „aktywnych” IKE w latach 2007-2010 (w %)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	29,3	30,4	29,0	26,5
Zakłady ubezpieczeń	63,6	46,9	43,0	41,3
Podmioty prowadzące działalność maklerską	85,8	91,2	67,0	62,1
Banki	88,9	65,9	63,5	64,8
OGÓŁEM	39,8	36,0	33,9	31,8

Źródło: Obliczenia własne

² Konto aktywne – konto, na które dokonano przynajmniej jednej wpłaty w danym okresie.

W 2010 roku w instytucjach prowadzących IKE, z wyjątkiem podmiotów prowadzących działalność maklerską, zmniejszyła się liczba IKE, na które dokonywano wpłat (ogółem o 22,1 tys. kont). Taka sytuacja była przede wszystkim determinowana przez zakłady ubezpieczeń, gdzie w 2010 roku odnotowano spadek liczby kont zasilanych wpłatami o ponad 18 tys. kont. W przypadku IKE prowadzonych przez podmioty prowadzące działalność maklerską liczba kont na które dokonywano wpłat zwiększyła się natomiast w 2010 roku o 1,2 tys. kont.

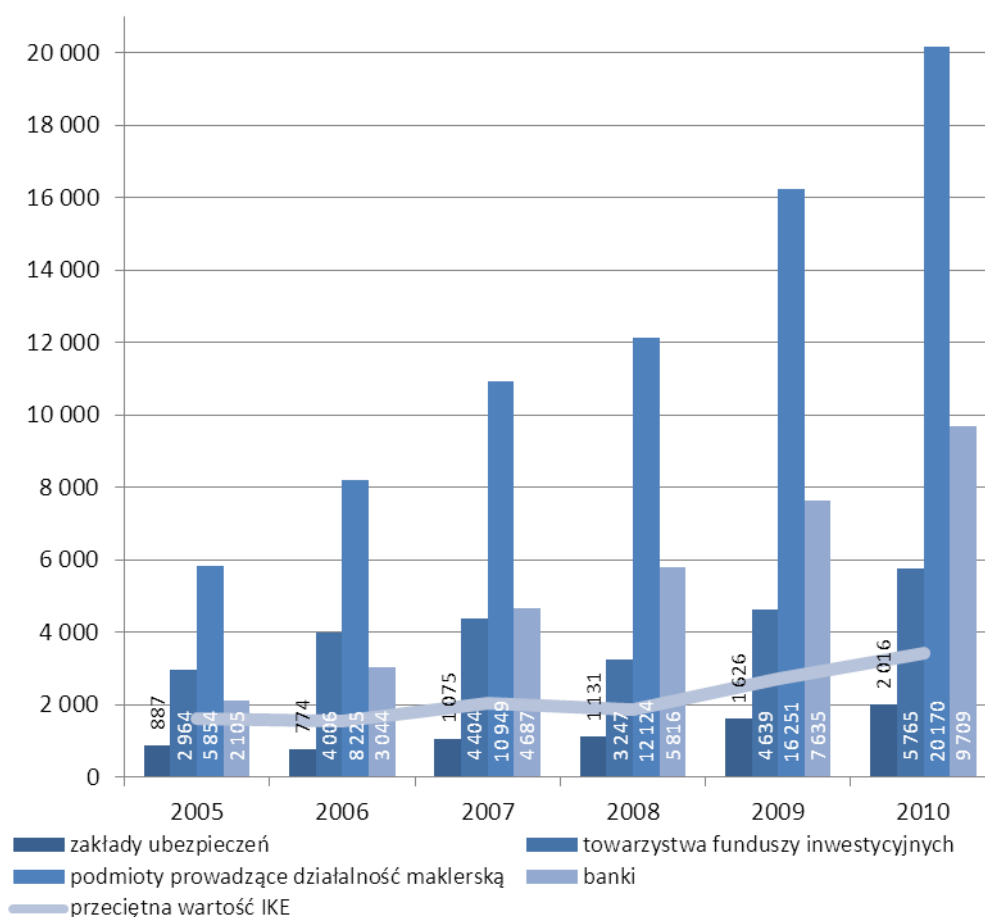
O 22,1 tys. kont zmniejszyła się liczba IKE, na które dokonywano w 2010 roku wpłat

2.4. Przeciętny stan konta IKE

Na koniec 2010 roku posiadacz IKE zgromadził średnio kwotę 3.440 zł, o 722 zł więcej niż w roku 2009. Najwyższe kwoty aktywów zgromadzili posiadacze IKE w podmiotach prowadzących działalność maklerską (20.170 zł), zaś najniższe w zakładach ubezpieczeń (2.016 zł).

Najwyższe przeciętne wartości na rachunkach IKE zanotowano w podmiotach prowadzących działalność maklerską, zaś najniższe w zakładach ubezpieczeń

Wykres 5. Przeciętna wysokość środków zgromadzonych na IKE w przekroju instytucjonalnym w latach 2005-2010

Źródło: Obliczenia własne

2.5. Informacja o nowootwartych IKE

W latach 2004–2006 liczba nowootwieranych IKE systematycznie rosła, osiągając w 2006 roku najwyższy poziom 447,1 tys. kont (w latach poprzednich było to odpowiednio: w 2004 roku 175,7 tys. IKE, w 2005 roku 261,6 tys. IKE). W kolejnych latach zauważalne jest jednak

odwrócenie tendencji – w okresie 2007–2010 liczba nowootwieranych IKE ulegała istotnemu zmniejszeniu.

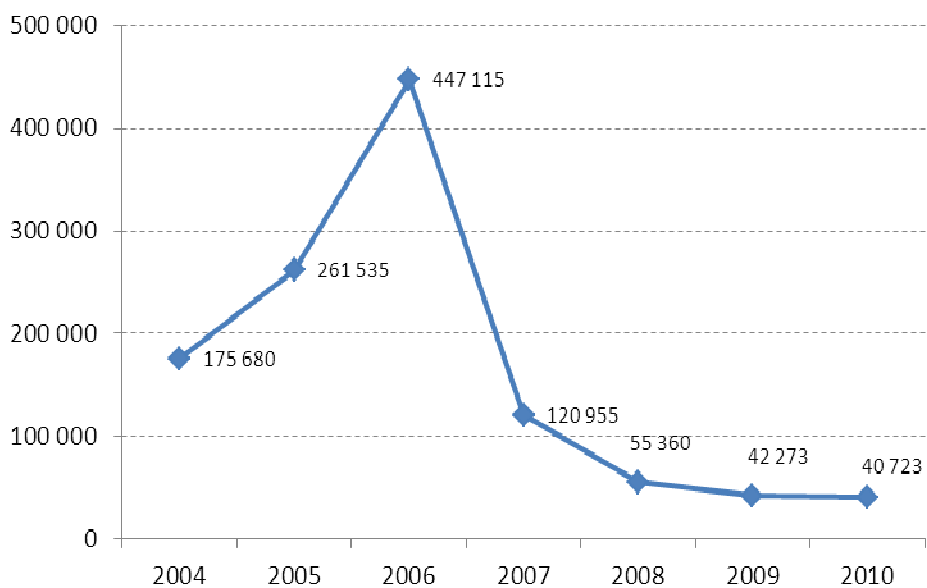
Tabela 7. Liczba nowootwartych IKE w latach 2009-2010

Wyszczególnienie	Liczba IKE (w tys. zł)		Udział w wartości ogółem (w %)	
	2009	2010	2009	2010
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	21 053	20 581	49,8	50,5
Zakłady ubezpieczeń	16 784	13 681	39,7	33,6
Podmioty prowadzące działalność maklerską	2 240	3 453	5,3	8,5
Banki	2 196	3 008	5,2	7,4
OGÓŁEM	42 273	40 723	100,0	100,0

Źródło: Obliczenia własne

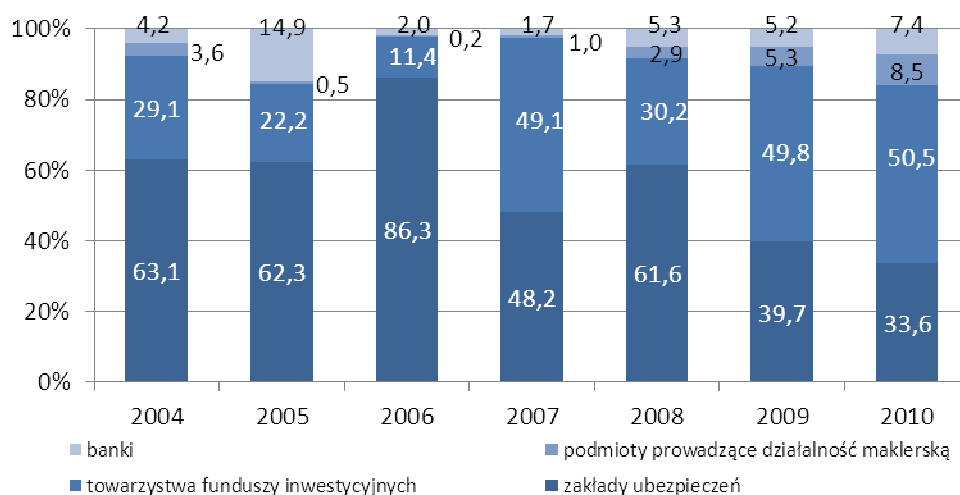
W 2010 roku umowy o prowadzenie IKE najczęściej zawierano z funduszami inwestycyjnymi

Wykres 6. Liczba IKE otwartych w latach 2004-2010

Źródło: Obliczenia własne

Wykres 7. Struktura otwartych IKE w przekroju instytucjonalnym w latach 2004-2010

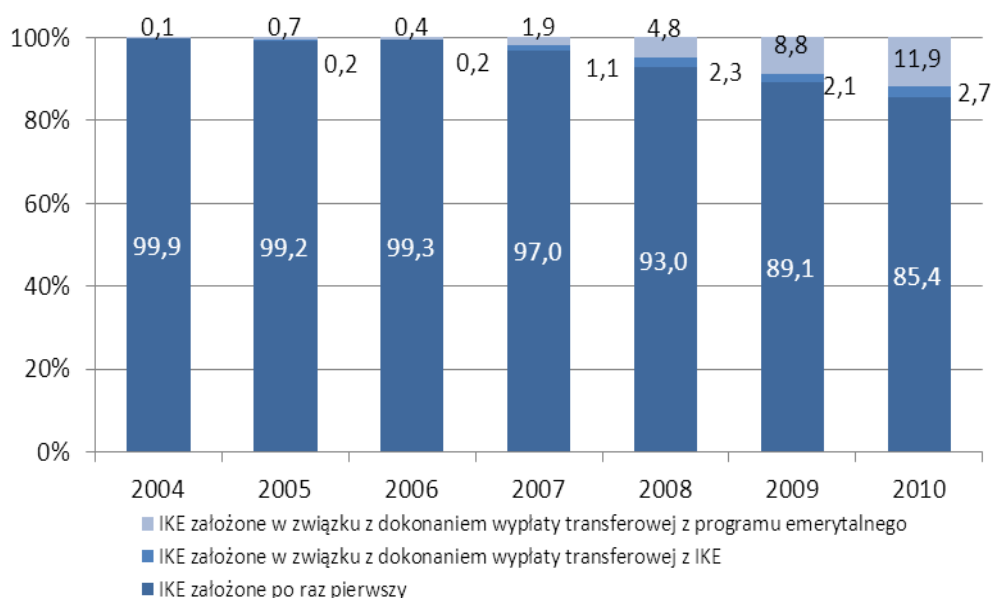
Źródło: Obliczenia własne

Analizując liczbę nowootwartych IKE w 2010 roku w podziale instytucjonalnym należy zauważyć, że analogicznie jak w latach wcześniejszych, nadal dominującą rolę odgrywają IKE otwierane w formie umowy z funduszami inwestycyjnymi oraz zakładami ubezpieczeń, przy czym liczba otwartych IKE w tych instytucjach nieznacznie spadła w stosunku do 2009 roku.

W 2010 roku 85,4% nowych IKE (34,8 tys. kont), to IKE założone po raz pierwszy. W przypadku pozostałych IKE (5,9 tys. kont) były to umowy zawarte w związku z dokonaniem wypłaty transferowej z innego IKE lub z pracowniczego programu emerytalnego. Dla porównania, w 2009 roku IKE założone po raz pierwszy stanowiły blisko 90% wszystkich nowych IKE.

Zwiększył się, w stosunku do ubiegłych lat, udział otwieranych IKE z powodu dokonania wypłaty transferowej z PPE

Wykres 8. Struktura zawieranych umów IKE w latach 2004-2010

Źródło: Obliczenia własne

2.6. Wyплаты, zwroty oraz wypłaty transferowe z IKE

2.6.1. Wypłaty z IKE

Wypłata środków zgromadzonych na IKE zgodnie z przepisem art. 34 ust. 1 pkt 1 ustawy o IKE następuje:

- 1) na wniosek oszczędzającego jednorazowo lub w ratach po nabyciu uprawnień emerytalnych,
- 2) na wniosek osób uprawnionych do środków zgromadzonych na IKE zmarłego oszczędzającego.

Ponadto od 2009 roku posiadacze IKE mają do wyboru sposób wypłaty środków jednorazowo lub w ratach (art. 34 ust. 1 pkt 2 ustawy o IKE). Z możliwości wypłaty środków z IKE w ratach skorzystało w 2009 roku 4 osoby, natomiast w 2010 roku było to 36 osób - pozostałe wypłaty (odpowiednio: 5.640 oraz 6.273) zostały zrealizowane w formule jednorazowej.

Jak pokazują poniższe dane, wypłaty z IKE zarówno w 2009 roku jak i 2010 roku, stanowi marginalną część ogólnej liczby prowadzonych IKE nie przekraczając poziomu 1%.

Tabela 8. Wypłaty z IKE w latach 2009-2010

Wyszczególnienie	Liczba wypłat dokonanych z IKE (w szt.)		Wartość wypłat (w tys. zł)		Udział liczby wypłat w liczbie funkcjonujących IKE (w %)	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Zakłady ubezpieczeń	1 507	1 545	9 014	12 418	0,3	0,3
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	2 391	3 489	10 587	17 776	1,4	2,1
Podmioty prowadzące działalność maklerską	90	87	1 434	1 687	0,8	0,6
Banki	1 656	1 188	14 574	12 170	5,2	3,9
OGÓŁEM	5 644	6 309	35 608	44 051	0,7	0,8

Źródło: Obliczenia własne

Z możliwości wypłaty środków z IKE w ratach skorzystało w 2009 roku 4 osoby, natomiast w 2010 roku 36 osób

Osoby, które zakończyły oszczędzanie na cele emerytalne za pośrednictwem IKE lub dokonały wypłaty po śmierci oszczędzającego, przeciętnie otrzymywały w 2010 roku kwotę 7,0 tys. zł (o 0,7 tys. zł więcej niż w 2009 roku). Najwyższą przeciętną wypłatę zrealizowali posiadacze IKE w podmiotach prowadzących działalność maklerską (19,4 tys. zł), zaś najniższą w towarzystwach funduszy inwestycyjnych (5,1 tys. zł).

2.6.2. Zwroty z IKE

Zgodnie z przepisem art. 37 ust. 1 ustawy o IKE oszczędzający na IKE mają możliwość dokonania zwrotu zgromadzonych środków. Zwrot środków zgromadzonych na IKE pomniejszony o należny podatek od zysków kapitałowych następuje w przypadku, gdy umowa o prowadzenie IKE została wypowiedziana przez którąkolwiek ze stron lub wygasła z innych przyczyn (np. oszczędzający odstąpił od umowy). Równoznacznie ze zwrotem traktuje się pozostawienie środków zgromadzonych na IKE, jeżeli umowa na prowadzenie IKE wygasła, a nie spełnione są warunki do dokonania wypłaty lub wypłaty transferowej.

Mimo zmniejszenia w 2010 roku liczby zwrotów oraz ich wartości wypłacano przeciętnie wyższą kwotę (o 1,5 tys. zł) z tytułu zwrotu w porównaniu do ubiegłego roku. Wyższych przeciętnych wypłat z tytułu zwrotu dokonano w bankach i w zakładach ubezpieczeń, odpowiednio: o 3,1 tys. zł oraz 1,6 tys. zł, w porównaniu do roku ubiegłego.

Tabela 9. Zwroty z IKE w latach 2009-2010

Wyszczególnienie	Liczba zwrotów dokonanych z IKE (w szt.)		Wartość zwrotów dokonanych z IKE (w tys. zł)		Przeciętny zwrot z IKE (w zł)	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Zakłady ubezpieczeń	56 295	26 556	126 007	102 953	2 238	3 877
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	20 690	19 518	57 788	70 507	2 793	3 612
Podmioty prowadzące działalność maklerską	328	466	3 235	3 621	9 862	7 770
Banki	4 255	3 098	26 961	29 091	6 336	9 390
OGÓŁEM	81 568	49 638	213 990	206 172	2 623	4 154

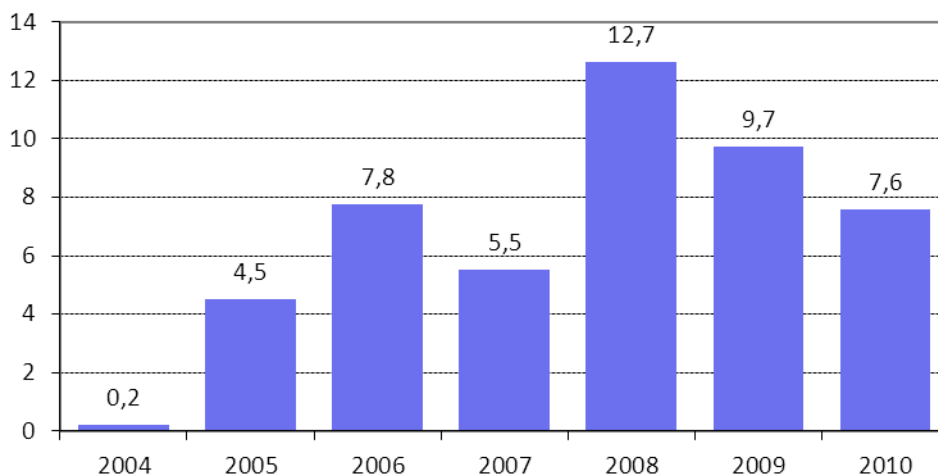
Źródło: Obliczenia własne

Na wniosek posiadaczy IKE zwrócono w 2010 roku kwotę 206,2 mln zł

Udział liczby zwrotów w ogólnej liczbie prowadzonych kont według stanu na 31 grudnia 2010 roku kształtował się na poziomie 6,3% i zmniejszył się w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego o 3,8 pkt proc., gdy wyniósł 10,1%.

Analogiczny wskaźnik dla wartości zwrotów w stosunku do wartości zgromadzonych aktywów na kontach IKE w 2010 roku wyniósł 7,6% i zmniejszył się o 2,2 pkt proc. w stosunku do 2009 roku.

Wykres 9. Udział wartości zwrotów w wartości zgromadzonych aktywów w latach 2004-2010

Źródło: Obliczenia własne

Ustawodawca od 1 stycznia 2009 roku umożliwił oszczędzającym na IKE, w sytuacjach losowych, wystąpienie z wnioskiem o częściowy zwrot pod warunkiem, że środki te pochodziły z wpłat na IKE.

Wobec powyższego posiadacze IKE mogą zlecać instytucjom finansowym prowadzącym IKE dokonanie częściowych zwrotów środków zgromadzonych na rachunkach IKE (art. 37 ust. 1a ustawy o IKE). W 2009 roku z możliwości tej skorzystało 992 osób (wartość częściowych zwrotów 4,6 mln zł), natomiast w 2010 roku 2.400 osób (wartość częściowych zwrotów 15,0 mln zł).

Od 1 stycznia 2009 roku istnieje możliwość dokonania częściowych zwrotów z IKE

2.6.3. Wyплаты transferowe dotyczące IKE

Zgodnie z przepisem art. 35 ust. 1 i 2 ustawy o IKE wypłata transferowa dokonywana jest pomiędzy instytucjami finansowymi działającymi w obrębie III filara systemu emerytalnego. Zgromadzone na IKE środki pozostają nadal w III filarze, mogą być jednak przeniesione na wniosek oszczędzającego lub na wniosek osób uprawnionych (w przypadku śmierci oszczędzającego) zarówno do innej instytucji finansowej prowadzącej IKE, jak i do pracowniczego programu emerytalnego.

W 2010 roku przyjęto na IKE łącznie ponad 8,2 tys. wypłat transferowych z innych IKE oraz pracowniczych programów emerytalnych (wzrost o ponad 34,4% w stosunku do roku 2009). Najwięcej wypłat transferowych z IKE przyjęto w bankach i towarzystwach funduszy inwestycyjnych (66,6%), natomiast 77,7% transferów z pracowniczych programów emerytalnych przyjęto w zakładach ubezpieczeń i towarzystwach funduszy inwestycyjnych.

W 2010 roku dokonano ponad dwukrotnie więcej wypłat transferowych na inne IKE. Zdecydowanie najwięcej wypłat transferowych na inne IKE zrealizowano w zakładach ubezpieczeń (66,0% wszystkich wypłat).

**W 2010 roku
przyjęto na IKE
8,2 tys. wypłat
transferowych**

Tabela 10. Transfery do IKE w latach 2009-2010

Wyszczególnienie	z IKE		z programu emerytalnego		z IKE		z programu emerytalnego	
	(w szt.)				(w tys. zł)			
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Zakłady ubezpieczeń	229	286	2 250	2 744	2 951	1 748	17 338	31 684
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	293	568	1 622	2 292	2 237	6 994	23 095	41 010
Podmioty prowadzące działalność maklerską	207	296	122	151	2 537	5 143	3 433	3 740
Banki	270	594	1 124	1 291	4 070	12 583	9 709	33 161
OGÓŁEM	999	1 744	5 118	6 478	11 796	26 468	53 575	109 595

Źródło: Obliczenia własne

Tabela 11. Transfery z IKE w latach 2009-2010

Wyszczególnienie	na IKE		do programu emerytalnego		na IKE		do programu emerytalnego	
	(w szt.)				(w tys. zł)			
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Zakłady ubezpieczeń	337	1 088	1	1	1 763	7 561	2	18
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	229	371	2	8	1 906	6 252	4	917
Podmioty prowadzące działalność maklerską	55	99	-	-	838	1 631	-	-
Banki	96	90	1	95	1 128	1 384	13	2 436
OGÓŁEM	717	1 648	4	104	5 636	16 826	20	3 371

Źródło: Obliczenia własne

Indywidualne konta emerytalne nie są nadal popularną formą oszczędzania na emeryturę. Funkcjonujące obecnie zachęty podatkowe nie spowodowały stałego wzrostu liczby IKE, odnotowywanego w okresie 2004 - 2007 roku. Od 2008 roku liczba funkcjonujących IKE systematycznie spada, zaś liczba nowootwieranych kont zmniejsza się sukcesywnie od 2007 roku.

W 2010 roku funkcjonowało 792,5 tys. IKE czyli o 16,8 tys. mniej niż w 2009 roku, pomimo, że w analizowanym okresie zostało otwartych 40,7 tys. nowych IKE. Poprawa sytuacji na rynkach finansowych spowodowała, że pomimo mniejszej liczby obsługiwanych rachunków w roku 2010 wzrosła wartość aktywów IKE (o 0,5 mld zł w stosunku do 2009 roku) i wyniosła 2,7 mld zł.

Należy również zwrócić uwagę, że w 2010 roku zmniejszeniu uległa liczba dokonywanych zwrotów środków zgromadzonych na IKE – zostało ich zrealizowanych 49,6 tys. czyli o 31,9 tys. mniej niż w roku poprzednim.

Na konta IKE oszczędzający wpłacili w 2010 roku o 2,1% mniej środków niż w 2009 roku, jednak uwzględniając przyjęte na IKE wypłaty transferowych z pracowniczych programów emerytalnych kwota wpłat do IKE (tzw. „wpłaty netto”) była wyższa niż łączna kwota wypłat środków, zwrotów oraz wypłat transferowych do pracowniczych programów emerytalnych i wyniosła 352,5 mln zł (czyli o 41,6 mln zł więcej niż w 2009 roku).

Zdecydowanie więcej niż w ubiegłym roku (wzrost wypłat z poziomu 717 w 2009 roku do poziomu 1.648 w analizowanym okresie) osób zdecydowało się w 2010 roku na zmianę formy oszczędzania na IKE poprzez transfer środków zgromadzonych na IKE, głównie z zakładów ubezpieczeń do funduszy inwestycyjnych oraz banków.

3. KONKLUZJE

Obserwowany od 2008 roku systematyczny spadek liczby prowadzonych i nowootwieranych indywidualnych kont emerytalnych oraz liczby rachunków, na które dokonywano w danym roku wpłat, przy jednoczesnych szacunkach dotyczących stosunku przyszłej emerytury do wynagrodzenia uzyskiwanego w okresie aktywności zawodowej wymaga podjęcia działań zwiększających popularność dobrowolnych form oszczędzania na cele emerytalne.

W roku 2008 dokonano zmian legislacyjnych w ustawie o IKE, m. in. dopuszczono możliwość:

- wypłaty z IKE w ratach,
- częściowych wypłat w przypadku, kiedy potrzebne są wolne środki na nieprzewidziane wydatki w sytuacjach, np. losowych,
- zwrotu częściowego, czyli wycofania części środków zgromadzonych na IKE,

Ponadto podwyższono kwotę limitu wpłat na IKE jako kwotę odpowiadającą trzykrotności przeciętnego prognozowanego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok, określonego w ustawie budżetowej lub przewidywanym w budżecie państwa.

Przedmiotowe zmiany miały na celu uelastyczenie produktu, jakim jest IKE, co miało wpłynąć pozytywnie na wzrost zainteresowania IKE.

Podwyższenie kwoty limitu wpłat na IKE (z 4.055 zł w 2008 roku do 9.579 w 2009 roku) nie przekłada się dotychczas na znaczące zwiększenie wpłacanych środków na IKE. Kwota średniej wysokości wpłaty na IKE wyniosła: 1.971 zł w 2010 roku, 1.950 zł w 2009 roku, a przed zmianą przepisów prawa w 2008 roku 1.561 zł.

Odnotowujący od początku 2009 roku wzrost wartości aktywów IKE nie ma związku z liczbą funkcjonujących IKE, która jak wspomniano wyżej, systematycznie spada od I półrocza 2008 roku. Ponadto corocznie spada liczba IKE, na które dokonywano wpłat w danym roku (tzw. konta aktywne). Głównie wpływ na wzrost aktywów IKE miało zakończenie kryzysu finansowego, a co za tym idzie poprawa sytuacji na rynku giełdowym. W latach 2009-2010 wartość aktywów wzrastała corocznie o 0,5-0,6 mld zł. W 2010 roku wpłacono na IKE o 0,4 mld zł więcej środków niż z nich wypłacono. Zmiany legislacyjne z 2008 roku nie spowodowały do chwili obecnej wzrostu popularności IKE. Udział osób oszczędzających na IKE od początku funkcjonowania tego produktu nie przekroczył 6% liczby osób aktywnych zawodowo, i tak w kolejnych latach przedstawiał się następująco:

- w 2004 roku: 1,2%,
- w 2005 roku: 3,0%,
- w 2006 roku: 5,6%,
- w 2007 roku: 5,9%,
- w 2008 roku: 5,3%,
- w 2009 roku: 5,1%,
- w 2010 roku: 4,9%.

Wydaje się zatem nieodzowne dalsze podejmowanie działań obejmujących konsekwentne upowszechnianie wiedzy o konieczności uzupełnienia, poprzez własne oszczędności, emerytury uzyskiwanej z I i II filara, kształtowanie świadomości przyszłych emerytów co do przewidywanej wysokości świadczeń, edukację finansową, skierowaną głównie do osób młodych, ukierunkowaną na uświadamianie korzyści wynikających z wczesnego rozpoczęcia systematycznego gromadzenia środków emerytalnych.

W tym kontekście należy zauważyć, że w ramach reformy II filara systemu ubezpieczeń społecznych rząd RP zaproponował wprowadzenie zachęt podatkowych w celu promowania idei dobrowolnego oszczędzania na emeryturę, co stanowić ma instytucjonalne wsparcie państwa dla indywidualnej zapobiegliwości obywateli, gdyż zgodnie z uzasadnieniem do projektu ustawy: *„Dobrowolne oszczędzanie ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia dodatkowego dochodu po zakończeniu aktywności zawodowej oraz pomoże utrzymać ubezpieczonym po przejściu na emeryturę dotychczasową stopę życiową. Wprowadzenie nowych form oszczędzania na emeryturę nie oznacza rezygnacji z dotychczas funkcjonującego systemu IKE”*.

Generalnie przepisy ustawy z dnia 25 marca 2011 roku o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 75, poz. 398) wchodzi w życie

1 maja 2011 roku, jednakże przepisy zmieniające ustawę o indywidualnych kontach emerytalnych wchodzi w życie 1 stycznia 2012 roku. Zasady funkcjonowania IKZE nie przewidują w okresie oszczędzania wypłaty środków zgromadzonych na tym koncie. W konsekwencji przyjęto, że opodatkowaniu będzie podlegał zwrot całkowity z IKZE, wypłata z tego konta po zakończeniu okresu oszczędzania oraz wypłata środków zgromadzonych przez oszczędzającego na IKZE na rzecz osoby uprawnionej na wypadek śmierci oszczędzającego. Zwolniono natomiast z opodatkowania wypłaty transferowe środków zgromadzonych przez oszczędzającego między instytucjami prowadzącymi IKZE oraz wypłaty transferowe dokonane na IKZE osoby uprawnionej na wypadek śmierci oszczędzającego.

Ustawa o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego przewiduje w okresie od dnia 1 stycznia 2012 roku do dnia 31 grudnia 2012 roku możliwość przeniesienia środków zgromadzonych przez oszczędzającego na IKE do IKZE. W konsekwencji, nie chcąc pogorszyć warunków przenoszącego oszczędności, ustanowiono, aby kwota środków przekazana z IKE do IKZE była także zwolniona od podatku dochodowego. Środki przenoszone z IKE na IKZE będą stanowić wpłatę na IKZE. Wpłata ta będzie podlegała odliczeniu od dochodu na zasadach określonych w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych. Nadwyżka tej wpłaty ponad limit wpłat przypadający w danym roku podatkowym będzie podlegała odliczeniu w kolejnych latach. W okresie odliczeń od dochodu środków przeniesionych z IKE na IKZE, oszczędzającemu nie przysługuje prawo do wpłat na IKZE. Kwota wypłaty po zakończeniu okresu oszczędzania będzie podlegała opodatkowaniu na takich samych zasadach, jak wypłaty z tytułu oszczędzania tylko na IKZE.

Wobec powyższych zmian, gdzie IKZE staje się produktem *alternatywnym* dla funkcjonujących obecnie IKE, co może spowodować dalsze zmniejszenie liczby otwieranych IKE przez osoby uprawnione do posiadania tych kont, wydaje się konieczne informowanie osób uprawnionych do posiadania IKE i IKZE o różnicach pomiędzy tymi produktami, a także o szacunkach wpłat z IKZE i IKE.

Tabela 12. Charakterystyka kont typu IKE oraz IKZE

Cechy indywidualnego konta	IKE	IKZE
Liczba kont danego rodzaju, na których oszczędzający może gromadzić środki, aby skorzystać z ulg podatkowych	Tylko jedno konto.	
Komu przysługuje prawo do dokonywania wpłat na indywidualne konta	Prawo do wpłat przysługuje osobie, która ukończyła 16 lat, jednakże małoletni ma prawo do dokonywania wpłat tylko w roku kalendarzowym, w którym uzyskuje dochody z pracy wykonywanej na podstawie umowy o pracę.	
Institucje finansowe prowadzące konta	- fundusz inwestycyjny, - dobrowolny fundusz emerytalny, - zakład ubezpieczeń, - podmiot prowadzący działalność maklerską, - bank.	
Limit wpłat w roku kalendarzowym	Trzykrotność przeciętnego prognozowanego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok, określonego w ustawie budżetowej.	Równowartość 4% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne, ustalonej dla oszczędzającego za rok poprzedni, ale: Nie więcej niż 4% kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe; W przypadku, gdy wpłata nie przekracza 4% równowartości 12-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę w poprzednim roku kalendarzowym, w danym roku kalendarzowym oszczędzający może dokonać wpłaty do tej wysokości.

Cechy indywidualnego konta	IKE	IKZE
Możliwość odliczenia wpłat od podstawy opodatkowania	Nie.	Tak.
Transfer środków między PPE a kontem indywidualnym	W obie strony.	Nie.
Transfer środków między kontami danego typu (z IKE na IKE, z IKZE na IKZE)	Tak. Transfer zwolniony z podatku.	
Forma wypłaty	Jednorazowa lub w ratach.	Jednorazowa lub w ratach, wypłata ratalna co najmniej przez 10 lat, przy dokonywaniu wpłat przez mniej niż 10 lat, ilość rat odpowiednio równa okresowi dokonywania wpłat.
Opodatkowanie dochodów i wypłat z konta	Nie (o ile oszczędzający gromadzi środki w jednym IKE - zwolnienie z podatku od zysków kapitałowych).	Tak , na zasadach ogólnych.
Warunki wypłaty środków na wniosek oszczędzającego	Ukończenie 60 lat lub 55 lat przy nabyciu uprawnień emerytalnych, wpłata do IKE przez okres co najmniej 5 dowolnych lat kalendarzowych, wpłata co najmniej połowy środków 5 lat przed złożeniem wniosku o wypłatę.	Ukończenie 65 lat, wpłata do IKZE przez okres co najmniej 5 lat kalendarzowych.
Zwrot środków z konta w razie wypowiedzenia umowy	Tak (całość lub część środków). W pierwszej kolejności naliczony zostaje należny podatek, a w przypadku, gdy środki na IKE pochodzą z PPE 30% sumy składek podstawowych zostanie przekazanych do ZUS.	Tak (całość środków). Opodatkowanie na zasadach ogólnych.
Możliwość ponownego zawarcia umowy o prowadzenie konta po dokonaniu wypłaty całości lub pierwszej raty przez oszczędzającego w danym typie konta	Nie.	
Tryb postępowania w przypadku śmierci oszczędzającego	Transfer środków do danego typu konta osoby uprawnionej lub wypłata na rzecz osoby uprawnionej. W obu przypadkach - zwolnienie z podatku.	Transfer środków do danego typu konta osoby uprawnionej - zwolnienie z podatku. Wypłata dla osoby uprawnionej - opodatkowanie na zasadach ogólnych.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1.	Oszczędzający na IKE w 2010 roku według grup wiekowych i płci	7
Wykres 2.	Struktura według wieku oszczędzających na IKE w przekroju instytucjonalnym w 2010 roku	8
Wykres 3.	Struktura aktywów IKE w przekroju instytucjonalnym w latach 2004-2010	10
Wykres 4.	Średnia wpłata na IKE w przekroju instytucjonalnym w latach 2005-2010	11
Wykres 5.	Przeciętna wysokość środków zgromadzonych na IKE w przekroju instytucjonalnym	12
Wykres 6.	Liczba IKE otwartych w latach 2004-2010	13
Wykres 7.	Struktura otwartych IKE w przekroju instytucjonalnym w latach 2004-2010	14
Wykres 8.	Struktura zawieranych umów IKE w latach 2004-2010	14
Wykres 9.	Udział wartości zwrotów w wartości zgromadzonych aktywów w latach 2004-2010	16

SPIS TABEL

Tabela 1.	Limity wpłat na IKE w latach 2004-2011 (w zł)	5
Tabela 2.	Liczba prowadzonych IKE według wieku i płci w latach 2009-2010 (w szt.)	6
Tabela 3.	IKE funkcjonujące w latach 2009-2010	8
Tabela 4.	Liczba funkcjonujących IKE w latach 2004-2010 (w szt.)	9
Tabela 5.	Aktywa funkcjonujących IKE w latach 2009-2010	9
Tabela 6.	Wskaźnik „aktywnych” IKE w latach 2007-2010 (w %)	11
Tabela 7.	Liczba nowootwartych IKE w latach 2009-2010	13
Tabela 8.	Wyплаты z IKE w latach 2009-2010	15
Tabela 9.	Zwroty z IKE w latach 2009-2010	16
Tabela 10.	Transfery do IKE w latach 2009-2010	17
Tabela 11.	Transfery z IKE w latach 2009-2010	17
Tabela 12.	Charakterystyka kont typu IKE oraz IKZE	20

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Plac Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa

tel. (+48 22) 262-50-00
fax (+48 22) 262-51-11 (95)
e-mail: knf@knf.gov.pl

www.knf.gov.pl